

“ЖАДИДЛАР: МИЛЛИЙ ЎЗЛИК, ИСТИҚЛОЛ ВА ДАВЛАТЧИЛИК ГОЯЛАРИ” МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯ ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Хурматли конференция иштирокчи-лар!

Кадрли меҳмонлар!

Хонимлар ва жаноблар!

Сиз, азизларни ўтган аср бошлирида шаклланаби, нафакат Марказий Осиё минтақаси, балки бутун мусулмон олами ва туркӣ дунё тарихида чукур из қолдиган жадидчилик, ҳаракатни ҳар томонлама ўрганишига бағишланган халқаро анжуманинг очилиши билан чин қалдан табриклиман.

Муштарак тарихимизнинг ёрқин саҳифаларини ташкил этадиган маърифатпарвар аҳждодаримизнинг ибратли фаолиятини, уларнинг ўз киммата ва аҳамиятини ҳамон ўйкотмасдан келаётган бой меросини ҳамкор давлатлар ҳамда халқаро ташкилотлар вакиллари, таникли ҳорижий олимлар билан биргалиқда теран тадқик ва тарбиғ этиш бизнинг устувор вазифамиздир.

Бугунги анжуманизига ташриф бу-юрган нуфузли халқаро ташкилотлар раҳбарлари ва вакилларига, шунингдек, Қозогистон, Қыргизистон, Тоҷикистон, Туркманистон, Озарбайжон, Түркия, Россия Федерацияси, Венгрия, АҚШ, Германия, Нидерландия, Швеция, Япония ва бошқа мамлакатлардан келган таникли олим ва эксперталари ушбу анжуманини ташкил этиш ташбусимизни кўллаб-куватлабланганилари учун самимий ташаккур билдираман.

Азиз дўстлар!

Ўз моҳият ётиборига кўра ноёб ижтимоий-сиёсий феномен бўлган жадидчilik гоясининг шаклланиши ва тараққиётiga доир дунёнинг бир катор мамлакатларида кўллаб тадқиқотлар яратилган бўлса-да, ушбу ҳаракат на-мояндаларининг Марказий Осиё худудида миллий давлатчilik ва минтақавӣ ўзига хослини, фуқаролик жамиятининг ривожланишига кўшган улкан хиссасини концептуал ва тизимли асосда атрофлича ўрганиши дол-зарб масала бўлиб колмоқда.

Шу нуқтаи назардан қарагандо, тараққиётарвар аҳждодаримизнинг илғор гоя ва қарашларини тадқик этиш ва тизимлаштириш, Туркiston жадидарининг миллий давлатчilik ривожидаги ўрни ва тасъирини ўрганиш, XX асрнинг биринчи чорагида улар томонидан барпо этилган давлат тузилмаларининг кончунлик базасини таҳлил килиш, дунёвий, ҳуқуқий ва демократик жамиятни куришга қартиланган фаолиятига тарихий баҳо бериш, Янги Ўзбекистон ва Учинчи Ренесансни бунёд этишда шашда ўшбу меросининг мустажкам пойдевор бўлиб хизмат килиши билан боғлиқ масалалар бугунги конференциянинг асосий муҳокама мавзулари этиб белгилангани алоҳида ахамиятга эга.

Барчамизга аёнки, “Тилда, фикрда, исда бирлик” деган эзгу гоя билан майдонга чиқсан жадид бобларимиз халқаримизни жаҳолат ва қолоқлидан олиб чиқиш, уларни гафлат

ботқигидан кутқаришнинг асосий йўли — билим ва маърифатда, дунёвий та-ракқиётни ёгалашда, деб билдирап.

Улар шу йўлда фидоийлик кўрса-тиб, янги усул мактаблари, театр ва кутубхоналар, нациёнлёр очидилар. Жамият аъзоларининг дунёқараши ва турмуш тарзини ўзгартирни мақсадида газета ва журналлар нашр этдилар. Ёшларни илгор давлатларга ўқиши юбордилар.

Шу билан бирга, давлат бошқаруви, суд-хуқук, молия, солиқ тизимлари, ер масалаларини тадрижий асосда тубдан ислоҳ килиш учун гоявий ва амалий ҳаракатлар олиб бордилар. Бир суз билан айтганда, улар миллий ўйго-ниш, миллий тараққиёт гоясини рўбга қишиш учун бор куч ва имкониятларини сафарбар этдилар.

Афсоуси, ўша даврдаги мавжуд вазиат, ижтимоий тузум бу улуғвор мақсадларни амалга ошириш йўл бермади.

Бугунги кунда Янги Ўзбекистонда инсон кадри улугланадиган адоплати, эркин ва обод жамият, халқпарвар давлат, фаровон ҳаёт барпо этишга қартиланган ислоҳотларимиз жадид бобларимизнинг эзгу фоязи дастурларига ҳар жиҳатдан ўйғун ва ҳамохангидир.

Шу боис, ҳалқимиз озодлиги ва Ватанимиз равнави йўлida азиз жонларини фидо килиган аҳждодаримиз хотирасини абадийлаштириш, уларнинг фаолияти ва меросини янги тафаккур асосида ўрганиши ҳамда тарғиб этишга алоҳида ётибор берилмоқда.

Юртимида ушбу ўйналишида мухим фармон ва қарорлар қабули килиниб, ҳар ийли 31 август — Қатагон курбонларини ёд этиш куни сифатида кенг нишонланмоқда.

“Шахидлар хотираси” ёдгорлик мажмусаси ва жамоат фонди, Қатагон курбонлари хотираси давлат музейи, унинг Қоралпогистон Республикаси ва барча вилоятларда худудий бўлимлари фаолияти олиб бормоқда.

Ана шу ишларимизнинг мантиқий давоми сифатида Бuxоро шаҳридаги тарixchi масанди Жадидчilik тарixhi музeyi ташкил этилоқда.

Бу мурakkab давр тарixига оид илмий ва бадиин асарлар, “Tарixchun nomalum sahifalar”и, “Қатагон курбонlari” nomli kўn жилди хотира китoblari bilan etibor berilmoqda. Badiy va ҳujjatlar filmlar, kўrsatsutlар tay-erpanib, namoyish kiliplamoqda. Xalqaro konferensiyalar, kўrgazmalar va davra suxbatlari, хотира kechalari, seminarnlar muntagaz utkazilmomoqda.

Атоқни маърифатparvarlarimiz давлатимизнинг юқсан мukofotlari bilan takdirlanmoqda. Ularning aziz nomlari bilan ataladigan ёdgorlik makhmumalari, taъlim muassasalar, muzeylar, bog va xiёbonlar barpo etilmoqda.

Кейинги йиллarda Ўзбекистон Олий суди томонидан 1030 dan ziёd mustaqbid tuzum qatafogoniga urragan vatan-

doшларимиз номи оқлангани тарихий адоплати тиклаш ўйлидаги янги қадам бўлди.

Айни вақтда, юртимида ҳар ийли август ойини “Қатагон курбонларни ёд этиш ойи” сифатida ўтказиши, фидойи ватандошларимиз ва уларнинг авлодлари ўзгартирни шағарни ва яшаётган хонадонларга ёдгорлик лавҳалари ўрнатиши, уларнинг ворислари ҳамда якин кишиларига хурмада ётибор кўрсатиш бўйича чора-тадбirlar белgilanmoqda.

Махалла idoralarida “Қатагон курбонlari хотirasiga burchnaklari” va “Makhalla хотира kitoblari”ni tashkil etish, ҳар ийли kamida 100 naфar қatagon kurboni ҳamda жадид boblарimiz haёti va faoliyatini ak ettidir. Tadbir Milliy mass-media ni kўllab-kuvvatlaш жамғarmasi tashabbusi bilan Oʻzbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Tariix instituti, Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Makhkamasi huzuри -da давлатning milliy tariiximizni ўr-ganishga bўlgan talabining oshishi konferensiyani dopzorab ahamiyatini belgilab berdi.

Ўзбекистон Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

МАЊАВИЙ ЎЙГОҚЛИК, БИРДАМЛИК ВА ҚАРДОШЛИК РУҲИ

Тошкентда “Жадидлар: миллий ўзлик, истиқлол ва давлатчилик гоялари” мавзусидаги халқаро конференция ўз ишини бошлади.

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Глобал геосиёсий вазиятдаги жа-рәйнлар таъсирида ҳалқларнинг онг-шуруида юз бераттган ўзгарашлар ҳамда бунинг натижасида ёш авлоднинг milliy tariiximizni ўr-ganishga bўlgan talabining oshishi kumigida tashkil etildi.

Ўзбекистон Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Глобал геосиёсий вазиятдаги жа-рәйнлар таъсирида ҳалқларнинг онг-шуруида юз бераттган ўзгарашлар ҳамда бунинг натижасида ёш авлоднинг milliy tariiximizni ўr-ganishga bўlgan talabining oshishi kumigida tashkil etildi.

Ўзбекистон Prezidenti ўз қишиларida bir nechra berat taykidlagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti ўз қишиларida bir nechra berat taykidlagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Инсон дунёга келар экан, ўз oldiga chiroili haёт kechiresh, farovon yashash, munosib turmuş tashkil etish, bironidan kam bўlmasslik, yuzining moddijat va malakalari tashabbusi bilan etibor berilmoqda.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning konferensiya ishtirokchilariga йўllagan murojaatini Prezident maslaҳatchisi

— спичрайтер Xайридин Султонов ўйқиб эштириди.

Ўзбекистон Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning kon

МАЪНАВИЙ УЙФОҚЛИК, БИРДАМЛИК ВА ҚАРДОШЛИК РУҲИ

Бошланиши 1-бетда

Анжуманда Ўзбекистон Республикаси Президентининг ёрдамчиси Саида Мирзиёева сўзга чиқди. Тўрли мамлакатлардан конференцияга ташриф буюрганинг миннатдорлик билдириб, мамлакатимиз учун энг мухим мавзулардан бир — миллат таълим-тарбияси масаласини муҳокама қилиш ва Ўзбекистондаги жадидлар бошлаган ишларни давом этитиш вақти аллақачон етиб келганини таъсилдади.

Жадидларнинг гоялари, уларнинг орзунтилишлари Президент Шавкат Мирзиёевинг сиёсатида ўз аksини топмоқда, десак ҳакиқатидир. Давлат раҳбари етакчилигидаги янги Ўзбекистон жадид боболаримиз орзу қилганидек, дунёвий хукукий давлат ва фуқаролик жамиятини бунёд этиш, сифатли таълим тизимини яратиш, сўз эркинлиги ва очникни таъминлаш йўлидан дадил одимламоқда.

Саида Мирзиёева алифбони ислоҳ қилиш масаласининг ҳамиятига ҳам эътибор каратиб, ўтган йиллар давомида миллий алифбомизни ислоҳ қилиш борасида кўплаб фикр-мулоҳазалар билдирилгани, қизғин баҳс-мунозаралар бўлиб ўтгани, аммо масала ҳамон очиқ турганини қайд этди.

Конференцияда Туркӣ давлатлар ташкилоти бош котиби Кубаничек Омуралiev, Халқаро туркӣ маданият ташкилоти бош котиби Султон Раев, Халқаро Туркӣ академия президенти Шайн Мустафов, Туркӣ маданият ва мерос халқаро жамғармаси президенти Акбота Раимкулова ҳамда АҚШ, Германия, Нидерландия, Озарбайжон, Туркия, Швеция, Ўзбекистон, Қирғизистон,

Қозогистон ва Япония сингари мамлакатлардан таниқи олимлар қатнашмоқда.

Анжуманда жадид матрифатпарварларининг гояларини концептуал жихатдан ўрганиш, таҳлил ва муҳокама қилиш ҳамда уларни тизимлаштириша эътибор қаралтиди.

Жадидлар томонидан XX асрнинг биринчи чорагида яратилган давлат тузилмаларининг қонунчилик базасини таҳлил қилиш орқали уларнинг Туркистонда миллий давлатчилик ривожига қўшган хиссасини урганиш, жадидлар фаолияти ва гояларини дунёвий, хукукий ва демократик жамият бунёд этиш нутқи наزارидан кўриб чиқилмоқда.

Конференция доирасида жадидлар ва умуман, жадидчilik ҳаракати, ривоҷланшиши, қадриятлар учун курашини, бостирилиши ва янги Ўзбекистон заминида ушбу гояларининг кайта дунёга келишига бағишлиниг "Хотира йўлами" экспозицияси тақдим қилинди.

Конференция 12 декабрь куни ҳам ўз ишини давом этиради.

**Норгул АБДУРАИМОВА,
Ўткир АЛИМОВ,
Ўза мухбирлари**

ТАРИХ ЎЗ ЖОЙИДА, АММО ҚУДУҚ ЯНГИ

Деҳқонбод тумани марказидан қирқ километр олисда жойлашган Тогайтимер маҳалласидаги ободончиллик ишлари ҳақида бир оз аввал гап-сўзлар кулоққа чалина бошлади. Рости, бу гаплар бўрттириб айтилаётгандек туйилганди. Якинда маҳаллалда бўлиб, "Обод ҳонадон — обод кўча — обод маҳалла" дастури доирасида бажарилган амалий жараёнлар билан танишдик.

Баланд тепалик. Бунёд этилганига эллик йилдан ошган ичимлик сув ҳавзаси анча яроқсиз ҳолга келиб қолган. Бу кишлоқ одамларни суннинг қадрини яхши билади. Ҳар томчисини бехуда сарфлашни кўп ҳам күрмайди. Ахир ўтиз чакриям наридан келтирилган обиҳатнинг ҳар томчисида ҳаёт акси борлиги ёшу қарига бирдек аён.

Яқинда эски ҳавза бузуб ташланниб, янгиси куришига бошлаб юборилди. Эрта тондан ишга киришган курувчилар нонушта қилишига шошилмайди. Бир-икки марта азон паллада ҳой қайнатиб, ҳар доимиге ҳозирлик кўриб, дастурхон тузатганди, кишлоқ оқсоқолларидан яхшигина танбех эшиди. Шу бўлди-ю, бошка бу ерда нонушта учун ҳам, тушлик ёки кечки оқват учун ҳам овора бўлиша жоҳат қолмади. Ҳар куни кимдир эрталаб, кимдир пешинда, яна бирор кечки пайт дастурхон ёзиб, уларни меҳмон қиласди. Бундан манман усталар ҳам астойдил ишлайди. Қишлоқнинг азалий урғига қойил қолиб, ҳамжиҳатлигига ҳаваси ортади.

**АЙТИШЛАРИЧА, МЎҒУЛЛАР БОСТИРИБ КЕЛГАН
ВАҚТДА ҲАМ ИШДАН ТЎХТАМАЙ, ҚУДУҚНИ ОХИРИГА
ЕТКАЗГАН. ҚУДУҚДАН БИР НЕЧА АСРЛАР ДАВОМИДА
ШУ ЕРЛИК ОДАМЛАР ФОЙДАЛАНДИ. БУ МАНЗИЛ
ҲАМ ШУ КИШИННИГ НОМИГА АТАБ ТОҒАЙТЕМИР
КИШЛОГИ, ДЕБ ҚЎЙИЛГАН. ҚУДУҚ ҲОЗИР ҲАМ
БОР. КЕЙИНЧАЛИК, ЎТГАН АСРНИНГ ЕТИМИШИНЧИ
ЙИЛЛАРИДА ЎТТИЗ-ҚИРК ЧАҚИРИМ НАРИДАГИ
ЧАШМАДАН ҚУВУР ОРҚАЛИ МАНА ШУ ЯҚИНДА
БУЗИЛГАН ҲОВУЗГА СУВ КЕЛТИРИЛДИ.**

Янги сув ҳавзаси Деҳқонбод калий заводи ҳомийлигига барпо этилди. У 150 метр куб сиғимга эга. Бу бутун маҳалла аҳолисининг ичимлик сувга бўлган эҳтиёжини қондиришга етади.

Яхши кунлар келди...

Турсун ота маҳалланинг энг кексаларидан бири. Ҳозир салқам тўқсан ёшда. Отакон ҳудуд тархини яхши билади. Шу боис, тилида доим шукроналик. Набираларига ҳар доим ибрат бўлсин, деган

мақсадда, хотирлариги келмаса-да, болалигидаги ўша машъум кунларни галириб бераверади. Уруш йиллари, ундан кейинги азобли кунлар, бир будра нон учун қанча кишилар курбон бўлганини ёдга олиб, юраги эзилади. Ёшларни бугуни дориламон кунлар қадрига етишга чорпашдан чарчамайди.

...1962 йил баҳори эди. Бу фасл Тогайтимер қишлоғи учун мусибатли келди. Ўша қару кунни ҳали-ҳануз кекса авловдан вакилларни унотулмайди. Апрель ойи эди. Қишлоқ аҳли, асоссан, соғига яқинроқ жойда ўй қуришанди. Одатдаги баҳорнинг ёғлирлари кунлари. Ҳамма ўз ўйда панаптаб ўтирибди. Шаррос ёғётган ёғлир бирласлада ёнгокдек дўлга айланади. Узоқ муддат бўлмаса-да, лекин киска вақтда ер оплож кор қоплагани каби дўл билан тўлади. Дўл катлами баландлиги чамаси бир метрга яхши бўлганини айтишиди. Ҳаво илик бўлгани боис, ёнингарчилик тұхташи билан муз парчалари каби турган дўл бир зумда эриб, каттагина тошкниң келтириб чиқаради. Ҳамма ёқин сел босиб, ҳонадонлар сувга гарк бўлади. Жон сақлаш дардиди кимдир

— Тогайтимер маҳалласининг тўқсон ийлил тархини биладиган одам сифатида айтаман, бу яхши тархидан бундай обод ва фаронвонлини кўрган эмасман, — дейди Турсун бобо Нормуминов. — Ким нима деса десин, ҳалқимиз учун яхши кунлар келди. Айниқса, набиралариминг пешонаси яриқраган экан-да. Илоҳим, биз кўрган ёмон кунларни булаар кўрмасин. Шундай узоқ кир-адирлар орасидаги қишлоғимизга ётшиб қаратилиб, шинамигина кутубхона очиди. Бундан манман одамлар аёзининг узун тунларни мутола билан утказишни одат қилди. Катталар ўнаги болаларга да юқди.

“Синфоналаримиз иссиқ бўлди”

Ободончиллик ишларидан қишлоқдаги 5-мактаб ҳам четда қолмади. Бир неча йиллардан бўён мактабда иситиши тизими шилемаслиги оқибатидаги қишида дарс ўтиш анча мушкул эди. Ота-оналар ҳам фарзандлари саломатлигини ўйлаб ўқишига жўнчидан хоҳлашмас, мактаб раҳбариятни имконият яратишга иложиси эди.

Энди иситиши пеҷлари янгиланиб, бутун тизим таъмирдан чиқарилди. Қумир ёқиғлиги кептирилиб, ишга туширилди. — Иссиққина синфоналарда билим олишининг гашти ўзгача, — дейди мактабнинг 10-сinf ўқувчиси Гулсевар Имомова. — Ана ယиллардан бўён қиши бошланиши билан мактабга боришидан хавотирланардик. Борган кунимиз

кимдир бетоб бўлиши аниқ эди. Бу фасл якунига етгунча бирор марта синфимиз тўлиқ бўлмасди. Энди совуқдан кўркиб дарс колдиришиб йўқ. Яхши шарот бор жойда яхши билим берилади. Биз ҳам бу шароитдан унумли фойдаланиб, чукур билим эгаллаймиз.

Вилоят ҳамда туман ҳоқимлиги ташаббуси билан маҳалладаги коллекциянг буш турган хонаси миндан ортиқ бадиин китоблар билан тўлдирилди, шинамигина кутубхона очиди. Бундан манман одамлар аёзининг узун тунларни мутола билан утказишни одат қилди.

Тантаналар аввалида маҳалланинг янгиси биноси, кутубхона, тикувчилик маркази очиди. Шундай сунъ милий спорт тури — кураш баҳсларига старт берилди.

Полюонларнинг олишилар остида ўтган баҳсида кучиларни аниқлаш анча мушкун билди. Қашқадаро вилояти хоҳимини мутола билан утказишни одат қилди.

Кенг майдонда ташкил этилган кўпкари ҳақиқати мардлар ўйинига айланди. Вилоят ҳоқими соворини учун кечган баҳсларда кўши Сурхон Самарқандан келган чолагонларининг ажбарилиги олишиларга сазовор бўлди. Боз соврини

— Обод ҳонадон — обод кўча — обод маҳалла! дастури доирасида нафакат Тогайтимер маҳалласи ҳудуди, балки одамларининг ҳам кўнгли обод бўлди. Янги киёғага кирган бу манзилнинг ёшу қариси турмушдан розилиги ортиб, катта байрам қилишиб, дилларини хушнуди этиди. Бу эса дастур доирасидаги асосий максадга эришилганини англатади.

**Акбар РАҲМОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мубхари**

КАТТА ИҚТИСОДИЙ ИМКОНИЯТЛАР МАКОНИ

Туркӣ давлатлар ташкилотига аъзо мамлакатлар божхона хизматлари раҳбарларининг Тошкент йигилиши иштирокчилари Божхона қўмитасининг Божхона расмийлаштируви маркази ва Марказий божхона лабораторияси фаолияти билан танишиди.

Мажмууда Матъумотларни қайта ишлаш маркази, Марказлаштирилган масофавий электрон декларациялаш пости, Call марказ, Таргетлаш ва хавфларни мониторинг қилиш бошқармаси ташкил этилган.

тартиботи — eTIR ҳалқаро тизимига барча мамлакатлар уланган тақдирдагина эришиш мумкин.

Мазкур ҳалқаро тизим тартиботи божхона расмийлаштируви вақтини кисқартиришдан транспорт харажатларини камайтиришгача бўлган қатор афзалликларга эга.

Ушбу ҳалқаро тизимга Озарбайжон, Ўзбекистон ва Грузия кўшилган бўлиб, 2022 йил декабрь ойидаги дунёдаги олар Озарбайжон ва Ўзбекистон биринчи eTIR ташувини амала оширган.

Мазкур янгилик ҳаҷон бизнес ҳамжамияти томонидан қизғин қарши олинган ва нуфузли ҳалқаро ташкилотлар томонидан кенг эътироф этилган.

Жумладан, БМТ, Европа иқтисодий комиссияси ва Туркӣ давлатлар ташкилоти расмий сайтиларида мазкур лойҳа Марказий Осиё ва Кақвас мамлакатлари ўртасида ўзи ташкил шароитларини яхшилаш ғоясининг ҳақиқий тимсоли дея баҳоланган. eTIR тартиботи Туркӣ давлатлар ташкилотига аъзо давлатларни таъқиидларни тақдирлаб олса, юклар тўғрисида олдиндан маълумот олиш ва ўзаро алмасиши, божхона тартиботлари ва давлат чегараларини кесиб ўтиши тезлаштиришга, мамлакатларнинг экспорт ва транзит салоҳиятини ошириш, ишончлинига хавфсиз транспорт йўлакларини ривожлантиришга хизмат килади.

Шу бос, ТДТга аъзо бўлиб кирганидан бўён ўтган тўйт йил давомида аъзо давлатлар билан товарлар ташкил савдо айланмаси ҳажми 23 фози, экспорт ва импорт товарларни билан ҳаракатланётган транспорт сони 65 фози ортди.

Бугун Туркия, Озарбайжон, Қозогистон, Қирғизистон, Туркманистон ва Венгрин тадбиркорлари билан ҳамкорлик килаётган хўжалик субъектлари сони 12 мингта етди.

2022 йил ноябр ойида Ташкилотнинг "Туркӣ цивилизациянинг янги даври: умумий тараққиёт ва фаровонлик сарфи" шиори остида бўлиб ўтган Самарқанд савдо айланмаси давлатларни таъқиидларни тақдирлаб олса, юклар тўғрисида олдиндан маълумот олиш ва ўзаро алмасиши, божхона тартиботлари ва давлат чегараларини кесиб ўтиши тезлаштиришга, мамлакатларнинг экспорт ва транзит салоҳиятини ошириш, ишончлинига хавфсиз транспорт йўлакларини ривожлантиришга хизмат килади.

Шу бос, Ўзбекистон eTIR ташувлари бўйича минтақавий ўзаро ҳамкорликка хизмат килувчи экспертлар ишчи гурухини ташкил этиш таклиғини оғизлайди.

Туркӣ давлатлар ташкилоти аъзолари божхона хизматлари раҳбарларининг Тошкент йигилишида жадид ҳамкорликкни таъқиидларни тақдирлаб олса, мазмурни олишни шаҳарларни шароитнига ошириш, тартиботлари ва давлатларни таъ

